

УДК 81'24:37.018.43:004.738.5

Г. М. Федюк

ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЇ У ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

За останні роки в системі освіти відбулися істотні зміни, зумовлені розвитком Інтернету та його зростаючим впливом на всі сторони діяльності суспільства. Стрімкий розвиток мережевих інформаційних технологій відкрив нові перспективи у сфері освіти. Можна з упевненістю стверджувати, що в сучасному світі має місце тенденція злиття освітніх та інформаційних технологій і формування на цій основі принципово нових засобів навчання іноземної мови, заснованих зокрема на Інтернет-технологіях.

Мета роботи – розкрити функціональні можливості Інтернету як необмеженого джерела інформації та практичного застосування новітніх технологій для організації дистанційного навчання іноземної мови у вищих навчальних закладах.

Основну роль в удосконаленні системи освіти, без сумніву, будуть мати нові інформаційні технології і, в першу чергу, дистанційні засоби навчання (ДН).

Дистанційне навчання – це особлива індивідуальна форма навчання, яка базується на використанні інформаційно-телекомунікаційних технологій з метою організації повноцінного навчально-виховного процесу незалежно від того, на якій відстані знаходяться суб'єкти навчання [1, с. 22].

Дистанційне навчання – цілеспрямований процес діалогової, асинхронної або синхронної взаємодії викладача і студентів між собою та засобами навчання, індиферентний до їх розташування у просторі та часі. Застосування Інтернет-технологій у дистанційному навчанні іноземної мови для студентів – це не тільки опанування новими технічними засобами, але й розробка нових форм і методів викладання, новий підхід до процесу навчання. Успішність і якість дистанційного навчання іноземної мови насамперед залежать від ефективності організації та методичної якості використаних матеріалів, а також майстерності педагогів, що беруть участь у цьому процесі.

Науково-педагогічні засади дистанційного навчання розробляли вітчизняні науковці Н. Сиротенко, В. Кухаренко, В. Олійник, П. Стефаненко та ін. Використання інформаційних технологій, зокрема Інтернет-ресурсів, на заняттях у вищій школі досліджували О. С. Меньяйленко, І. С. Алексейчук, Н. М. Дацун, В. І. Зінченко, В. Е. Краснопольський, Н. К. Кульга, О. В. Третяков та інші, але проблема застосування Інтернет-технологій у навчально-виховному процесі ще не вивчена достатньою мірою.

Основною метою навчання іноземної мови є формування й розвиток комунікативної культури студентів, навчання практичного оволодіння іноземною мовою. Завдання викладача полягає в тому, щоб створити умови практичного оволодіння мовою для кожного студента, обрати такі методи навчання, які дозволили б кожному студентові виявити свою активність і творчість.

Інформаційна система Інтернет пропонує своїм користувачам різні види інформації і ресурсів. Базовий набір послуг може включати:

- електронну пошту (англ. e-mail, або email, скорочення від electronic mail) – популярний сервіс в Інтернеті, що робить можливим обмін даними будь-якого змісту;

- відеоконференцію-це послуга, що дозволяє територіально віддаленим користувачам обмінюватися відео- й аудіоінформацією в режимі реального часу, бачити й чути один одного, а також передавати інші корисні дані;

- можливість публікації власної інформації, створення власної домашньої сторінки (homepage) і розміщення її на web-сервері;

- доступ до інформаційних ресурсів-документів і масивів документів в інформаційних системах ;

- довідкові каталоги (Yahoo!, Мета, Яндекс) – систематизований перелік сайтів, що подаються у певному порядку для полегшення пошуку необхідної інформації;

- пошукові системи (Google, Мета, Яндекс, Alta Vista, Hotbob, Webcrawler) – онлайн-служби, які надають можливість пошуку інформації на сайтах в Інтернеті. Основними критеріями якості роботи пошукової системи є релевантність, тобто відповідність результатів Пошуку запитам, повнота бази, врахування морфології мови;

- обмін текстовими повідомленнями та розмова в мережі (ICQ, Skype). ICQ – це популярна система обміну короткими повідомленнями. Skype – це комп'ютерна програма, завдяки якій можна дзвонити іншим абонентам Skype у всьому світі абсолютно безкоштовно.

Одним із сучасних освітніх методів є телекомунікацій проект, який вважається гуманістичною технологією, що дозволяє студентам не лише успішно засвоювати матеріал, а й розвиватися інтелектуально, формує навички критичного мислення, виховує самостійність, комунікативні навички, толерантність та сприяє встановленню міжпредметних зв'язків. Навчальний телекомунікаційний проект – це спільна навчально-пізнавальна творча або ігрова діяльність студентів – партнерів, організована на основі комп'ютерної телекомунікації, яка має спільну мету – дослідження деякої проблеми, узгоджені методи, способи діяльності, направлена на досягнення спільного результату діяльності [2, с. 199]. Телекомунікаційні проекти дозволяють вирішити найбільш складне й разом з тим істотне методичне завдання для дистанційного навчання мови – створення мовного середовища і потреби у використанні іноземної мови на практиці. Викладач може запропонувати

студентам суперечливу інформацію з проблеми, яка підлягає в даний період активному обговоренню і поставити завдання – відібрати в мережі відповідну для обговорюваної проблеми інформацію, погодитися з нею або навпаки, спростувати її, зрозуміло, аргументовано використати у роботі над проектом. Проектна діяльність найбільш ефективна. Якщо її поєднати з програмним матеріалом електронного посібника, це значно розширює та поглиблює знання студентів. Учасники роботи над проектом зайняті дослідженням, пошуком необхідної інформації, її обговоренням між собою. І що головне – мова тут виступає у своїй прямій функції – засобу формування й формулювання думок. Це є справжнім навчальним середовищем, зануренням не тільки в досліджувану проблему, але й у саму іншомовну діяльність, в іншу культуру. Головне, що вона досліджується, обговорюється учасниками проекту й вирішується іноземною мовою.

При роботі над проектом задіяні найрізноманітніші можливості й ресурси мережі Інтернет. Пошук потрібної інформації приводить учасників проекту у віртуальні бібліотеки, музеї, бази даних, на різні інформаційні й освітні сервери. Необхідність живого спілкування з реальними партнерами звертає його учасників до можливостей чат-технологій (Internet Relay Chat), електронної пошти, відеоконференцій.

Чатова технологія – це спосіб організації дистанційного навчання, який базується на використанні мережевої технології з метою створення віртуального навчального середовища для комунікації двох або більше партнерів по спілкуванню у реальному часі [1, с. 23].

За допомогою Інтернет ресурсів добре розвивається писемне мовлення студентів. Спілкування у віртуальній реальності здійснюється за допомогою електронної пошти та інших програм, наприклад, Skype, ICQ і так далі.

Студенти можуть спілкуватися між собою та викладачем через листи. Це добра практика удосконалення мови завдяки процесу формулювання думки на задане питання та грамотного викладу її в письмовій формі. Обмін листами можна здійснювати на будь-якому рівні володіння мовою.

Спілкування on-line продуктивніше, ніж просто листування через email, оскільки студенти можуть не лише обмінюватись фразами, текстами, але чути і навіть бачити одне одного. Спілкуючись іноземною мовою on-line студенти тренують вимову, удосконалюють навички говоріння і правильної побудови речення. Обмін повідомленнями сприяє кращому запам'ятовуванню лексики, оскільки працює зорова пам'ять і моторна функція руки при наборі тексту повідомлення. Якщо один студент припускається помилки, то інший може виправити її.

Використовуючи інформаційні ресурси мережі Інтернет, можна, інтегруючи їх в навчальний процес (за умови відповідної дидактичної інтерпретації), ефективніше вирішувати цілий ряд дидактичних завдань:

- формувати навички й уміння читання, безпосередньо використовуючи матеріали мережі різної міри складності;
- удосконалювати уміння аудіювання на основі звукових текстів мережі Інтернет, а також підготовлених викладачем;
- удосконалювати уміння монологічного і діалогічного висловлювання на основі проблемного обговорення представлених викладачем або кимось із студентів матеріалів мережі;
- удосконалювати уміння писемного мовлення, індивідуально або письмово складаючи відповіді партнерам, беручи участь в підготовці рефератів, творів, інших епістолярних видів спільної діяльності партнерів;
- поповнювати свій словниковий запас, як активний, так і пасивний, лексику сучасної іноземної мови, що відображає певний етап розвитку культури народу, соціальний і політичний склад суспільства;
- знайомитися з країнознавчими знаннями, що включають мовний етикет, особливості мовної поведінки іншомовного народу в умовах спілкування, особливості культури, традицій країни;
- формувати стійку мотивацію мовної діяльності студентів на занятті на основі систематичного використання актуальних матеріалів, обговорення не лише питань до текстів електронного підручника, але і сучасних проблем, що цікавлять всіх і кожного.

Викладачеві бажано створити власну сторінку в Інтернеті, де б він зміг надати свої навчальні матеріали, які б студенти мали опрацьовувати в оптимальний для них час, де б міг здійснюватися контроль за виконанням завдань студентами, онлайн-консультації, зворотній зв'язок між викладачем та студентами.

Сьогодні існують багато безкоштовних програмних ресурсів, що дозволяють викладачеві самостійно створювати різноманітні комп'ютерні матеріали для навчання іноземної мови. Викладач розміщує матеріали на своїх особистих сторінках, це можуть бути тематичні списки посилань, веб-квести (проблемне завдання з використанням ресурсів Інтернету), вправи, тексти, тести, аудіо- та відеофайли.

Інтернет допомагає студентів у формуванні не тільки умінь і навичок розмовної мови, а також у вивченні лексики і граматики, забезпечуючи справжню зацікавленість а, отже, ефективність. Більше того, Інтернет розвиває навички, важливі не лише для вдосконалення мови. Це перш за все пов'язано з розумовими операціями: аналізом, синтезом, абстрагуванням, ідентифікацією, порівнянням, зіставленням, вербальним і змістовним прогнозуванням, тестуванням. Інтернет має всі технічні, програмні і комунікаційні можливості для саморозвитку особистості і організації навчального процесу з іноземної мови з використанням найширшого спектру інформаційних ресурсів, про які мріяло не одне покоління педагогів.

Список використаної літератури

1. Свиридюк В. П. Інтернет-технології у процесі оволодіння студентами-заочниками вищих мовних навчальних закладів іншомовним писемним спілкуванням / В. П. Свиридюк // Іноземні мови. – 2006. – № 4. – С. 22 – 25. **2. Дементієвська Н. П.** Телекомунікаційні проекти. Стан та перспективи / Н. П. Дементієвська, Н. В. Морзе // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 1999. – № 4. – С. 12 – 19. **3. Андріанова Г. А.** Методика організації навчаючої дистанційної конференції [Електрон. ресурс] / Г. А. Андріанова // EIDOS-LIST. – 1999. – Вып. 6 (10). – Режим доступу : <http://www.eidos.techno.ru>. – Загл. с екрана. **4. Глухов В. В.** Вперед к заочному образованию? / В. В. Глухов, В. Н. Козлов, И. А. Цикин // Политехник. – 2000. – №1 (3261), январь. – С. 33 – 36. **5. Куратівська М. О.** Викладання іноземних мов та мережа Інтернет. [Електроний ресурс] / М. О. Куратівська. – Режим доступу : <http://intkonf.org>. – Загол. з екрану. **6. Олексієнко Р. В.** Інтернет-технології у вивченні іноземних мов / Р. В. Олексієнко, С. О. Степковська // Вісник ЛНУ ім. Т. Шевченка. – № 1 (188). – 2010. – С. 231 – 236. **7. Полат Е. С.** Інтернет в гуманитарном образовании: учеб. пособие для студентов высш. учеб. заведений / Е. С. Полат. – М. : Гуманит. изд. Центр ВЛАДОС, 2001. – 272 с.

Федюк Г. М. Інтернет-технології у дистанційному навчанні іноземної мови

У статті розкриті функціональні можливості Інтернет-технологій, як необмеженого джерела інформації у дистанційному навчанні іноземної мови. Розглянуті приклади застосування комп'ютерних технологій, зокрема Інтернет-ресурсів у навчальному процесі у вищих навчальних закладах. Наведені приклади ефективного вирішення цілого ряду дидактичних завдань з використанням інформаційних ресурсів мережі Інтернет.

Ключові слова: Інтернет-технології, дистанційне навчання, іноземна мова, інформаційні технології.

Федюк А. Н. Интернет-технологии в дистанционном обучении иностранному языку

В статье раскрыты функциональные возможности Интернет-технологий как неограниченного источника информации в дистанционном обучении иностранному языку. Рассмотрены примеры применения компьютерных технологий, в частности Интернет-ресурсов в учебном процессе в высших учебных заведениях. Приведены примеры эффективного решения целого ряда дидактических заданий с использованием информационных ресурсов сети Интернет.

Ключевые слова: Интернет-технологии, дистанционное обучение, иностранный язык, информационные технологии.

Fediuk A. M. Internet Technologies in the Distance Learning of the Foreign Language

The functionality of the Internet-technologies as an unlimited information source in the distance learning of the foreign language has been disclosed in the article. The examples of the computer technologies use as well as the Internet-resources in the educational process of higher educational establishments have been introduced. The examples of effective decision of a number of didactics tasks with the use of informative resources of network the Internet have been resulted.

Key words: Internet technologies, distance learning, foreign language and information technology.

Стаття надійшла до редакції 12.02.2013 р.

Прийнято до друку 28.02.2013 р.

Рецензент – к. філол. н., доц. Манютіна О. І.

УДК 378.147

Л. Є. Шевніна

ПОНЯТТЯ ЖАНРОВА КОМПЕТЕНЦІЯ ТА ЖАНРОВА МАТРИЦЯ У МЕТОДИЦІ НАВЧАННЯ ДІЛОВОГО ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

На основі сучасних міжнародних вимог випускник ВНЗ має володіти вміннями і навичками створювати тексти різного рівня складності, які відповідають певному жанру писемного спілкування. У зв'язку з цим майбутній менеджер із туризму повинен володіти вміннями і навичками ділового писемного мовлення як одним із важливих аспектів його професійної діяльності. Ці умови роблять актуальним застосування жанрового підходу до навчання іноземного писемного мовлення., основними поняттями якого є «жанрова компетенція», «жанровий фрейм» і «жанрова матриця». Згідно з цим підходом мовлення розглядається в соціальному контексті і відповідає сучасним комунікативним потребам майбутніх менеджерів.

Використання жанрового підходу обґрунтовано в багатьох працях зарубіжних дослідників (Н. І. Колеснікова, В. А. Тиригіна, V. K. Bhatia, H. D. Brown, B. Burnette, J. Flowerdew, M. Halliday, S. Harris, F. Hermanns, G. Kress, J. M. Swales, C. Tribble). Проблема жанрової компетенції досліджувалася в лінгвістиці (В. В. Жура, В. І. Карасик, О. Б. Сиротініна), методиці навчання російської та іноземної мов (Н. І. Колеснікова, R. D. Babcock, V. M. Ressurrecció).

Незважаючи на велику кількість досліджень у вітчизняній методиці навчання іноземних мов на основі жанрового підходу досі не